

Inserati se sprejemajo in veljajo trisporna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Beseda o volitvah.

Dne 15. prihodnjega meseca se imajo sniti vnovič deželni zbori, goriški in tržaški nekoliko prej. A predno se to zgodi, imamo še tri volitve poslancev namesto odstopivših dveh in umrlega tretjega. Zadnja volitev, ki se bo vršila dan pred začetkom zbora, nas ne briga toliko; volilo bo namreč ustavoversko veliko posestvo kranjsko izmed sebe gotovo ustavaka, slovenski veliko-posestniki se menda — kakor druga leta — tudi letos ne bodo vdeležili volitve. Ta volitev nas toraj malo briga.

Tim večje važnosti za nas pa ste dve drugi volitvi, namreč volitev poslanca mesta ljubljanskega namestu odstopivšega dr. Suppana, in volitev poslanca za kmetiški okraj vipavsko — idrijski, kateri je po odstopu gospoda dekana Grabrijana zgubil poslanca, ki se bo težko dal popolnoma nadomestiti.

Važnost volitve mesta ljubljanskega je pač vsakemu jasna. Ljubljana je srce kranjske dežele, da, celo srce vse Slovenije, od nje pričakuje vse telo slovensko moči, oživljenja, vtrjenja. Naravno je, da ima glavno mesto značaj vse dežele, da se reče: kakoršna dežela, tako glavno mesto. Značaj mesta se najbolj spozna po zastopnikih njegovih v različnih zborih.

Kako narobe, nenaravno pa je to glede Ljubljane! Mesto, zajezeno in na široko ograjeno s slovenskim prebivalstvom, s katerim je vedno — ker mora biti — v dotiki, ima nemčursko-ustavoverno-liberalne zastopnike po vsih zborih, zastopnike, kateri so javni sovražniki naroda, v čegar sredi žive! Ni mar tako mesto pravo čudo? Kaj si morajo misliti ljudje, katerim je vse to znano, o Ljubljani, kedar pošlje nemško-ustavovorne zastopnike v deželni ali

državni zbor? Nič drugega, kakor da Ljubljana nima neodvisnih meščanov, marveč da so v nji gospodarji c. k. uradniki, penzionisti in — judje, kajti judje so povsod ustavoverni, ker to jim denar nese.

In res je tako! Izjemši jude, katerih je še premalo, da bi pri volitvi mogli kaj nagajati, so vsi drugi gori omenjeni stanovi mero-dajni, tako da bi se skoro lahko reklo o Ljubljani „c. k. mesto.“ Ti zaduše pri volitvah s svojim navalom dolgih nepretргanih falang neodvisne meščane in dajo Ljubljani tisti značaj, ki je vladi po volji. Da-si je tako, vendar nam neodvisnim meščanom in volilcem ni rok križem držati in od daleč gledati, češ, „saj vse nič ne pomaga;“ roke nam namreč niso še popolnoma zvezane in če se ojačimo in otresemo vpljiva c. k. vladnih organov in kar se jih drži, nam je zmaga mogoča, kakor smo imeli že večino v mestnem starešinstvu in tudi že zastopnika v deželnem zboru. Kar je bilo takrat mogoče, zakaj bi zdaj ne bilo? Le proč s strahom pred birokracijo, vsak volilec naj bo ponosen na svojo neodvisnost, naj se zaveda svojega stanu in pomisli, da ne on je zaradi c. k. uradnikov, marveč da so c. k. uradniki zavoljo njega na svetu, da c. k. in drugi penzionisti žive le od njegovega davka. To naj pomisli, potem gotovo ne bo imel čisto nepotrebnega strahu pred tisto vrsto ljudi, ki svojo plačo iz c. k. blagajnic vlečejo. Če bodo volilci mesta ljubljanskega vse to natanko pomislili, spredvideli bodo, da je naša beseda do njih prava, moška beseda, potem se nam ni bati, da ne bi bil voljen tisti, kterega bo slovenska, edino domoljubna stranka priporočala. Ker je volitev še le 7. sept., imajo volilci še dovolj časa, pretresati in premišljevat naše besede. Tudi mi bomo med tem našli priliko, še kako besedo spregovoriti.

Manj, kakor volitev ljubljanskega mesta, nas skrbi volitev naslednika vrlega poslanca Grabrijana, kateri je gotovo le vsled telesne slabosti moral pustiti mesto drugemu, na katero ga je v prvi vrsti domoljubje vezalo. Kakor mi, so tudi volilci njegovi popolnoma prepričani, da je kot poslanec neutrudljivo branil njihove pravice, potezal se za njihov blagor, ker je stal trdno kot skala na strani verne narodne stranke. S tem si je pridobil popolno zaupanje svojih volilcev, toraj bodo gotovo poslušali njegovo besedo in volili tistega, kterega bo on za vrednega spoznal, da zasede njegovo mesto, in ga bo priporočil.

Toliko se nam je zdelo potrebno spregovoriti o dveh nas zadevajočih volitvah. Bolj obširno bomo govorili, kedar bosta že odločena kandidata.

Orglavska šola.

„Zastran orglarske šole“ govori v zadnji „Danici“ gosp. prošt dr. A. Jarec: „Kako važno je to vprašanje, se že zdaj očitno kaže sem ter tje po deželi, a še živeje in obširneje pa se utegne razvideti in čutiti v nekoliko letih, ako se sedanje zadeve ne spremene.“

V resnici za cerkvena predstojništva pomisleka vredne besede oziroma na žalostni faktum, da vlada muzikalično izobraženje učiteljskih pripravnikov skoraj popolno prezira, česar nam je dokaz ljubljansko učit. izobraževališče, kjer se komaj desetina pripravnikov muzike vadi. Gotovo je tedaj resnica, „ako se sedanje razmere ne spremene,“ da bo po naših lepih cerkvah slava božja „in tympano et choro — in chordis et organo“ prenehati morala.

„Opoviram je treba v okom priti in jih odpraviti“, govori g. prošt! Prav ima, gotovo so vsi duhovni naše škofije njegovih misli.

Podlistek.

Stan turških Slovanov posebno v verskem oziru.

(Konec.)

Grški duhovni med Bulgari so najemniki, o katerih govori Gospod v evangeliju. Najemnik skrbi le za svoj dobiček, da ovce striže in kolje, a za blagor ovac mu ni mar. Tako si polni grško duhovstvo svoje žepe, a je vzrok dušne in telesne nesreče naših južnih bratov. Da niso nič bolji svetni Grki, ki kupčujejo med turškimi Slovani, nam ni treba dokazovati. Že nekdanj se je reklo: „Graeca fides, nulla fides“; dandanašnji velja to tem bolj, kolikor nižje od starih Grkov so se v npravnosti pogreznili moderni.

Pač žalosten stan tedaj pri naših ljubih bratih na jugu! A vzrok temu? Kaj drugega, nego nesrečno odkrojenje od oživljajočega središča Rima. Rim je krščanstva srce, v katero se mora vse stekati, ki pa nasprotno daje tudi vsem posameznim delom moč in življenje. Kdor je ločen od Rima, ločen je od studenca žive vode: zapasti mora žalostnemu stanju, smrti v dušnem in nekoliko tudi v telesnem življenju. Dokaz temu so nam vsi orientalski narodi. Rusija si sicer prizadeva in prizadeva vzdigniti se iz žalostnega spanja, iz dolgoletne teme, — ali, ne gre, kakor bi bilo želeti, vsaj pri prostem ljudstvu ne. Smemo pa tudi s prepričanja reči, da ne bode šlo, dokler se ne zaceli globoka rana, dokler se ne zveže pretrgana nit življenja — edinost z Rimom.

Ako gojimo ljubezen do slovanskih bratov v srcu, ako želimo srečno prihodnost vsega slovanstva, dragi čitatelji, kaj nam bode uvaževanje vse to bolj na srcu, nego, da pomoremo po svoji moči z besedo in djanjem južnim Slo-

vanom, da pridejo zopet do vira pravega življenja, da se vrnejo zgubljeni sinovi v očetov dom, kjer jih čaka prava časna in večna sreča?

Istina je sicer, da je pred Bogom vsaka duša enake vrednosti, in da pred njim ni razločka med Slovani in Germani; ali mi smo ljudje, žive stvari. Kot taki imamo človeške razmere, zveze, človeške čute, katerih zatreti ne moremo in ne smemo. Vsaj so rekli že stari Grki, da je malo vreden, kdor brata zaničuje in drugega prijatelja išče. Lepo je, velik dar je pred Bogom, ako zapusti sin slovenskih starišev svojo milo domovino podavši se v daljno Ameriko, da oznanjuje ondi Križanega: — toda prašam, bi li ne bilo bolje, lepše, če bi se napotil k bližnjim našim sosedom na jug, ter skušal zgubljene ovčice pripeljati nazaj v očetov hlev? Bi li ne zadostil tako dvema, cerkvi in narodu? To velja tim bolj, ker bi bila žetev gotovo bogata. Dokaz temu bedno stanje ondotnih krščenikov, ki bi se gotovo radi poprijeli uka, kojega bi jim razglašal nje-

Dovolite pa vendar, prečastiti duhovni bratje, da tudi jaz, ki si že nekaj let z muziko muhe preganjam, nekoliko besedi o tej zadevi v dobrovoljni premislek odkritosrčno, naravnost rešem; postavim jih v paragrafe, kajti v prihodnje se bomo bržkone vaditi morali okoli nas plesajoče paragrafe večkrat ogledavati ter jih premišljevali.

§. 1. Orglarska šola je neobhodno potrebna z ozirom na okolšino, da se vlada za cerkv. orglavce skrbeti več ne prizadeva.

§. 2. Zato je cerkev sama primorana po svoji moči skrbeti, da se bo slava božja tudi v prihodnje glasila „in chordis et organo.“

§. 3. Ta namen doseči mogoče je s tem, da se za muziko talentirani mladiči od 14. l. naprej, ki znajo brati in pisati, v orglanji, splošni cerkveni muziki in potrebnih cerkvenih obredih podučujejo.

§. 4. Šola naj bo na deželi kje — ne v Ljubljani; več vzrokov zato govori: a) domači kmečki mladenči bi se v okuženem ljubljanskem močvirju spridili, se z gosposčino pačili, kar bi jim ne bilo v posebno korist; b) saj ni potreba, da bi vsaka reč ravno v Ljubljani biti morala, c) stanovanje, življenje etc. je na deželi nekoliko cenejše, d) zamore se na deželi kmečkim rokam primerno delo temu ali onemu sem ter tje v roke dati.

§. 5. Najpripravniši kraj zato bi pisatelj teh vrstic spoznal Velesovo, kjer je v praznem samostanu dosti prostora za potrebne muzikalije, namreč male orglje, kaki dve fis-harmoniki in kaka dva klavirja. Ako Velesovo ni ljubo, bi svetoval Idrijo, Kamnik, Novomesto ali sploh kraj, kjer je kak večji prostor, potreben za muzikalije.

§. 6. V kraju, kjer bi bila orglarska šola, naj se postavi dva muzikalična kaplana, kakoršnih ne manjka v škofiji, in eden v muziki popolno izobražen učitelj, kateri ima voditi orglarsko šolo; kaplana sta mu pomočnika v muzikaličnem poduku, posebno za cerkveno koralno petje in cerkvene obrede.

§. 7. Šole vodja naj se plača na leto z 7—800 gld., gg. kaplanoma naj se za njun trud nekoliko letne nagrade podeli.

§. 8. Patron šole in vzdržnik je mil. ljubljanski knezoškof; kajti mi po deželi s pičlimi dohodki, ki nas pa še k vsim koristnim in nekoristnim zavodom pode, ne moremo vsim kaj. Oprostite zato, da naravnost govorim: Naj tudi nekteri za dobro reč vneti duhovniki obljubujejo to ali uno svoto, — za kar jim sicer gré dolžno spoznanje — so vendar le moči

gov pravi prijatelj, in drugič sporočila že ondi bivajočih blagovestnikov, ki tožijo le, da nimajo podpore, nikdar pa ne, da je bulgarski narod trdoglaven, marveč nasprotno.

Še bolj pa bi se morali k temu nagibati, če pogledamo v prihodnost, na slučaj namreč, da razpade Turčija. Kaj potem? Ne pridejo li morda južni Slovani v oblast razkolniške Rusije? Kaj jim bode to pomagalo? Ako slepec slepca vodi, ali ne padeta oba v jamo? — Kako dobro bi bilo tedaj, ko bi dobila v tem slučaju Rusija že obilno število katoličanov!

Pustimo v Ameriki Nemce, Francoze in druge narode, vsaj se hvalijo, da so na vrhuncu olike; ako je istina, naj si pomorejo sami, naj razsvitlé s svojo lučjo ostale v temi bivajoče sorojake. Mi pak mračni Slovani glejmo, da bode čista naša hiša, potem še le idimo pometat pred družih prag!

— p.

preslabe in zato iz šole ne bo nikdar nič — vse naše besedovanje bo zastoj, ako je naš mil. knezoškof v svoje oskrbnitvo ne vzame; on edini ima dohodke in kapital zato, in, beseda naravnost iz srca! — njegova dolžnost je škofijski kapital deloma za škofijo porabiti.

§. 9. Da mladenčev za orglarsko šolo manjkalo ne bo, naj gg. cerkveni predstojniki skrbijo, da boste mežnarija in orglarija primerno dostojne naturalne dohodke imeli. Ti dve službi zedinjeni nam boste dali dosti mladenčev, ki bodo z veseljem ter gorečnostjo pomagali „in domo Domini et in atriis domus Dei nostri“ prepevati slavo Najvikšemu „in tympano et choro — in chordis et organo.“ V to pomoz Bog!

Nekoliko muzikaličen duhovnik.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 7. avgusta.

Na Dunaji je vlada prepovedala ustanovitev frajmavrske lože. Vradni listi so jej zarad tega hvalo peli, češ, da je s tem pokazala svojo neprestrašenost in moč. Liberalni listi pa se iz frajmavrarjev norčujejo ter jim odrekajo vsakako važnost. Pravila prepovedane lože so podpisali naš rojak, dvorni operni pevec Škarija, dvorni glediščini igrallec Lewinsky, pa nek zdravnik, dr. Beiling, ki še avstrijski državljani ni. Ti komedijanti Avstrije pač še ne bodo pogubili.

Preden se prično **deželni zbori**, se vsi ces. deželni namestniki snidejo na Dunaji, da se z ministrom Lasserom dogovoré o raznih obravnavah. Vlada bo deželnim zborom neki izročila le malo predlogov.

Dunajski časnik „Reform“ piše o „mladoslovincih“ in „mladočehih“ tako-le: „Mladoslovenci in mladočehi so pokazali manifestacije, ktere mora državopravna opozicija zeló obžalovati, ki pa tudi — in to je znamenito — ustavovercev niso zelo ogrele. Mladoslovenci dajo v nekem spisu, ki se ima med ljudstvo razširjati, račun o svojem delovanju v državnem zboru in se razglašajo popolnoma ustavoverne. Postavijo se na tla ustave, na katerih edino bi se dalo po njihovem mnenju za blagor naroda slovenskega delovati. Ti mladoslovenci menda mislijo, da imamo le dvoje na zbir: zdanjo ustavo ali pa absolutizem. Toda zdanja ustava je s pomislkom po posebni politični aritmetiki tako ustvarjena, da vladajoči centralistični in nemčurski stranki zagotavlja večino. Če bodo šli Slovenci za mladimi vodji po tleh te ustave, je ponemčenje naroda slovenskega le še vprašanje časa. (Čujte, Slovenci!) — Za mladočehi je Gregr razglasil programen spis, v kterem pa le popolno spreobrnjenje k ustavi še ni izrečeno. Mladočehi hočejo zdanjo ustavo pripoznati le toliko, kar se dotika deželnega zbora, hočejo vstopiti v ta zbor, da bi se pridružili v njem liberalni stranki in za narod česki priborili dobrote zdanjega liberalizma.

Glede državopravnega vprašanja pa se hočejo s staročehi vred stanovitno držati deklaracije. To je sicer nasprotje, kajti po deklaraciji je tudi deželni zbor zoperpostaven; toda če se ne gleda na to, se tudi lahko pritrdi, da zamorejo mladočehi v deželnem zboru marsikaj koristnega doseči; vendar pa bodo le stranko podpirali, ki o českem državnem pravu noče nič vedeti, ki se zgodovinski samostalnosti kraljevine česke le posmehuje. V Gregrevem spisu se nahaja skoro brezštevlnokrat izraz „svo-

bodomiselna stranka.“ To ravno je glavna stvar: mladočehi hočejo pokazati, da so tudi oni svobododomiselni. Toda saj gre tu najprvo za samostalnost kraljevine česke, zato bi morala svobododomiselnost vsacega zvestega sina domovine česke najprvo obstati v tem, da bi se postavili za svobodo českega kraljestva kot takega. V samostalnem kraljevstvu bodo potem, kakor v vsaki drugi deželi, se vé da, različne politične, cerkvene, socijalne stranke nastopile. Naj se mladočehi imenujejo svobododomiselno stranko „par excellence;“ vendar pa bi morali spoznati, da svobododomiselna stranka ne more priboriti samostalnosti kraljevine česke, niti je braniti. Tu naj bi jim bil izgled Ogrov dober nauk.

Dokler je bila samostalnost kraljevine Štefanove tlačena, je bila na Ogerskem le ena stranka, ki se najprvo ni ptezala za ničesar drugega, ko za to, da bi priborila si samostalnost domovine. Zdaj se v samostalnem kraljevstvu razvijajo naravno narodne, politične, cerkvene, socijalne stranke.

Popolnoma istih misli so mladoslovenci in mladočehi o tem, da se odpovedo klerikalcem in pridružijo boju zoper ultramontanizem. No, to se razume samo po sebi, to je zdaj vladajoča šega; toda slovenski in česki mladiči bi morali vendar premisliti, da se po necerkveni politiki bolj in bolj ločijo od večine naroda svojega. — To so pač besede, ktere bi morale našim in českim mladim seči do srca, če ga še kaj imajo.

V českem okraju „Nemški Brod“ je za deželnega poslanca izvoljen mladočeh Hruška z 291 glasovi. Staročeh Pittner jih je dobil 241. — Kakor poroča „Prag. Abendbl.“, se bodo cesar 7. septembra čez Pelzenj podali v Prago, in 9. pa k vojaškim vajam v Brandiž.

Brnska okolica voli jutri državnega poslanca namesto grofa Belcredija. O dr. Kusyu, ktereга Pražakova stranka priporoča, piše vradni „Fremdenblatt“: Skoro gotovo bodo ustavoverni volilci, kterih število ni majhno, pri ožji volitvi, ker s svojim kandidatom boje ne bodo zmagali, glasovali za tistega kandidata, ki bode izrekel, da se hoče obravnav zbornice poslancev vdeležiti. Ta zveza bi morala Pražakovi stranki biti jase dokaz, da njeno ravnanje pospešuje ustavoverstvo ter slabi narodno zavest.

Za dalmatinske deželne poslance so bili izmed velikih posestnikov izvoljeni 4. t. m. v Zadru Vincenc Alesani, vladini svetovalec Mery in France Milkovič. V Spletu pa Jožef Mladinev.

Komisija **ogerske** gosposke zbornice obravnava postavu o nezdružljivosti poslanstva s službami oskrbovalnih svetovalcev pri delniških društvih (Incompatibilitäts-Gesetz) ter jo je v mnogih določbah bistveno spremenila, kar misli neki storiti tudi pri volilni postavi. „Naplo“ komisijo zarad tega hudo graja, „Hon“ pa poroča, da vse to se godi vsled osebne zopernosti nekega mlajšega poslanca do ministra Szaparya.

Hrvaški deželni zbor je predsednik Krestič 5. t. m. s kratkim ogovorom odprl. Poslancev bilo je še malo nazočih in seja je trajala komaj pol ure. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

Vnanje države.

Pruski liberalci se jako veselé, da so zaprli tudi paderbornskega škofa, kolonijski pa da bode kmalo odstavljen!

Francoska narodna skupščina je za čas svojih počitnic izvolila neko komisijo, ki bode Mac Mahonovo vlado kontrolirala.

Na **Španjskem** se je Bismark opekel in vlade niso nič kaj pri volji potegniti se za Serranovo republiko. Najhujše pa je, da Serrano sam protestuje zoper prusko pomoč. Med tem ko pa Pruska očita Angležem in Francozom, da pomagajo Karlismu, se v Berlinu sklepajo pogodbe za republikancem namenjeno orožje. Bismark sme storiti kar hoče, druge vlade pa naj si ne podstopijo tega, kar njemu ni po volji! — Alfonzisti se nadajajo, da se bo Avstrija za zgubljenega sina potegnila in njihov list „Epoca“ poroča, da namerava v ta namen sklicati kongres in narediti pomirje med republikanci in Karlismi, med tem pa naj Španjci sami povedo, kakošno vlado hočejo. Če bi se stranke temu ne vdale, naj bi jih vnanje države k temu prisilile. Serranovci pa so zoper to, da se ljudstvo odloči samo in dokler ne premagajo Karlismov, nikakor ne mislijo sklicati kortesov.

Izvirni dopisi.

Zgornjega Krasa, 4. avgusta. V današnji liberalni dobi se veliko pisari v knjižurah in časopisih le od napredka, omike, svobode. Skoraj pri vsaki družbi donijo ti na uho besede: napredek, omika, svoboda, tako, da te morajo že nehoté ušesa boleti, ker slišiš povsod enakih liberalnih izrekov. Ni čuda, da se ta novošegnost tudi na deželi že nekterih poprijema. Ljudstvo rado in pazljivo posluša vsako novico, in k temu se mu tu pa tam priloznost nastavlja pri kakem odsluženem vojaku, pri kakem rokodelci, ali pri komur si bodi, ki je kje po svetu bil. Tako se v kratkem liberalnega duha nasrka in nravno spridi. Da, marsikteri misli, da je čisto prost, svoboden, da lahko stori, kar se mu poljubi ne gledé na to, ali je prav ali ne, in da k temu mu ne smé nihče še ovir staviti. Zato pa ne pozná nobene subordinacije in pokoršine do deželске in duhovske gosposke; ves strah pred njo je zginil iz njegovega srca. In kako bi ne, ker je postava preveč mehka in še mehkejši njeni spolnovalci? Hudodelniki in prelomljevalci se sicer kaznujejo z ječami; a kaj pomaga, ker so v današnjem času svobode odpadle verige od rok in nog, in namesto nekdanjih „pet- in dvajseterih“ za vsakdanji zajutrek imajo še boljše hrano, kakor marsikter dober posestnik na deželi; zato skuša pa marsikdo v slabih letih in posebno še čez zimo v te gostilnice priti (kajti „ječ“ ni jih moč več imenovati), kjer se dobro napita brez vse skrbi za vsakdanji kruh, kakoršnega mora toliko poštenih ljudi grenko služiti. Naj se trudijo duhovni, kolikor hočejo, vse svarjenje, opominjevanje malo izdâ, ker taki hudobneži se ne menijo niti za cerkvene niti za božje zapovedi. Od tod izhaja, da človek popolnoma zdivia, ki se udâ svojim hudim strastim in po svoji spačeni volji ravna.

Da je temu taka, naj sledeča žalostna prigodba dokaže. V Vrabčeh, vasi na kranjsko-primorski meji, so imeli fantje preteklo nedeljo ples, kakor navadno vsako leto. Ples pa ima čarovno moč v sebi, ter privabi v vas druge fante iz sosednjih vasic. Ples in vino, zraven pa že čez mesec obstoječe sovraštvo med domačimi i vnanjimi fanti razgreje mlado kri, da močno skipi, ter oboroženi z nožmi se zgrabijo o belem dnevu na plesišči, in daj, udri! mah na mah!! Pri tej priči je eden mrtev obležal, štirje pa so bili močno ranjeni. Pra-

šam, kaj je tolikih pobojev krivo? Ali ne tista razvpita svoboda, ter premehka postava in še mehkejši njeni spolnovalci? Ali ni vedel vrabeljski župan nič od obstoječega sovraštva, ki se je že celi mesec med fanti kuhalo? In če je vedel, zakaj ni opoviral plesu, ker je imel k temu tehtne razloge?

Da, dakeč smo prišli; evo sadú modernega napredka, omike, svobode! —

S Pohorja. Bral sem te dni v „Gr. Tagespošti“ nek dopis iz Brežic, v katerem se naznanja, da bo g. Šnideršič od ustavoverne, prav za prav od nemškutarske stranke, kandidiral za poslanstvo. V tistem dopisu se obrača pisatelj do „mladoslovencev“ in vse lepo prosi, da bi za nemškutarskega poslanca glasovali, celó tirja od njih, da bi se jim skazali hvaležni, ker so „nemškutarji“ pri zadnji volitvi za „mladoslovenca“ dr. Vošnjaka glasovali. Pristavlja še, da Šnideršič ni ravno zagrizen nemškutar, pa nemškutar vendar je. Radoveden sem, kako se bodo pri tej volitvi naši „mladi Narodovci“ obnašali. Dobra je za nje ta prilika, da pokažejo, ali so za slovenski narod — kar vedno trdijo — vneti, ali ne. Ako bodo glasovali za Šnideršiča, za nemškutarja, za tlačilca Slovencev, ne morejo več še trditi, da bi bili „narodni prijatelji“; ako pa ne bodo za njega glasovali, jim bodo nemškutarji nehvaležnost očitali, in jih drugokrat tudi v luži pustili.

Domače novice.

Ljubljana, 8. avgusta.

(Zbora političnega društva „Slovenija“) oziroma shoda ljubljanskih volilcev pretekli četrtek ni bilo. Vzrok temu je bilo prepozno naznanilo do policije, ktera vsled tega zbora ni dopustila. Zato se je preložil na prihodnji četrtek.

(Za mladoslovensko politično društvo) neki dr. Razlagov pisac z vsim mogočim trudom nabira ude v vradu, v gostilnici in po ulicah. Vspeh te rekrutbe pa ni posebno velikansk, ker udje kmalo po vpisu društvu hrbet obrnejo. ko namreč zvedó za kaj da gré! Tako n. p. je storil tukajšni meščan g. T. V. i več družih, kateri nečejo mladoslovinci in sodrugi brezvercev narodovih biti. Omenjeni pisac dr. Razlaga vpisanim udom obeta postreči tudi z ravno izšlo knjižuro „Slovenci v državnem zboru“, ktera je v lažeh nepresegljiva. Dober tek!

(Godna preskušnja) na ljubljanski gimnaziji se je vršila od 3—6. avg., in izmed 29 osmošolcev jih je delalo pismeno 27, ustmeno 25, izvrstno izdelalo 7 (M. Mulej, F. Gornik, J. Hudovernik, A. Sterle, A. Pucsko, J. Dolenc in J. Milavec), dobro 12, za 2 meseca odstavljenih je 5, za celo leto 1. — Kakor na gimnaziji, so tudi na izobraževališču učiteljskem te dni imeli zrelotna izpraševanja. Delalo jih je vseh skupaj 10, naredilo pa 9.

(Ljubljanska gimnazija) je konec leta 1874 vseh učencev skupaj štela samo 376 (konec l. 1864 še 648; toraj je v 10 letih zmanjšalo se ji število za 272!); izostalo jih je med letom 52; med temi umrlo sedem in sicer prav zmognih in pridnih, nekaj za sušico nekaj za pljučnico, namreč iz VI. razreda, H. Likar pa V. Tavčar, iz II. A. Ponikvar; iz III. Fr. Orel, iz IV. Fr. Klopčič, in iz VII. M. Klun. Poslednji trije so bili Alojzniki. Sploh tožijo, da mora po sedanji učni osnovi mladina le preveč sedeti v šoli ter učiti se premnogoterih naukov, da vsled tega gine dušno in telesno življenje, in taó zmanjšuje se od leta do leta gimnazija. —

(„Narod“) je une dni svojim bralcem pravil, kakošne neusmiljenosti so počeli Karlismi, ko so bili premagali Cuenco; štulil je zlasti tudi dva duhovna vmes, kako da sta bila na čelu požigalcev. Zdaj pa pravi poročilo iz Bajona 2. avgusta to-le: „Kar se tiče grozovitost, ki so jih boje počenjali Karlismi v Cuenci, ni na tem nobene besede resnice“. Sicer bi tudi tega ne bilo treba praviti, ker je znano, da „Narodu“ ni nič verjeti, posebno takrat ne, kadar grize katoliško cerkev in duhovstvo.

(Zagrizeni list), ki se je imel polboljšati, kajti je še premalo skrunil in preklinjal, otépa v št. 177 z „maziljenimi vredniki pobožnega lista“, in vrednik njegov naznanuje „prijateljem“ svojim, da ni res, da pojde na odpust od svojega dela. Ako prav vemo, je prišla ta novica iz njegovega lastnega taborja; naj tedaj svojo zeleno jezo izsika nad tistimi, kateri so ga želeli na odpust spraviti, ker tudi mladoslovenec je odveč „Narodovo“ razsajanje po drobu našega naroda.

Da tudi le še nekoliko „honetni“ iz mladoslovencev z „Narodovim“ počenjanjem ne morejo zadovoljni biti, to povsod kaže tudi njegova čudna „morál“, ali prav za prav „nemorál“. On o vsaki priliki „moralizira“ za pokorščino do postav, ki so veri in cerkvi nasprotné. Po njegovi „morali“ bi bilo lepo in hvale vredno, ako bi pruski katoliški škofje lepo in natanko spolnovali tiste „cerkvene postave“, ki jih je za katoliško cerkev dalo prusko-luteransko bismarkovstvo; prav grdo in pregrešno pa je po „Narodovi morali“, ako katoličan pregrešnih in cerkvi krivičnih postav iz celega srca ne ljubi in ne spolnuje. Njemu je vse lepo in dobro, če bi tudi zapovedal Neron, Atila ali Hunerih, da le katoliško cerkev zatira. In če izmed 50 bogoslovcev zapusti eden semenišče in potlej zabavlja čez taisto, „Narod“ njemu bolj verjame, kakor petdeseterim, ki so v semenišču ostali in so s svojim stanom zadovoljni.

Pisari le ta omikovalci Slovencev že o vsakterih „klerikalnostih“, v št. 177 pa si je vendar še novo skoval; začel je pisati — poslušajte, kaj? O „klerikalnih babah“. Kako je vendar to „omikalno“ in „estetično“! No, tvarine mu ne bo ravno hitro zmanjkalo, ako hoče biti „babji list“. — Zlasti, ako ne bo pisaril le o tistih, ki „vsak dan leté v cerkev“, ampak tudi o taci, ki ulice skrunijo, ali celó otroke zametujejo in morijo.

(Lahovo maščevanje.) Bilo je po dežji in na „tržaški cesti“ polno blata. Iz gostilnice T. koraka Lah in nese na glavi košek s sladkorjinami. Bil je malo židane volje ter polglasno piskal „mandolinatto“. Kar trči v njega pek, ki nese na rami veliko vrečo moke. Veseli Talijan zgubi ravnotežje, se opoteče, in — v blatu so ležali lepi mandeljni pa melisne kroglice. Ljuti srd se poloti Talijana. Vedel je, da mu pek škode ne povrne. Brez dolzega premišljevanja izleče svoj nož ter se spusti v diru za pekom. Na „luži“ pod lipo peka dotéče, nameri z nožem, in jo, ljuto ga porine v — nabasano vrečo, ktero je pek nesel. Lepa pšenična moka se vsuje iz vreče, a koj je bila vsa v blatu. Konec dogodbe je, da se bosta drug drugega tožila.

(Zblaznil) je one dni na šentpeterskem predmestji občespoštovani mesar g. A. S.; kakor se pripoveduje, so povod temu žalostnemu činu domače razprtije.

Razne reči.

— V Metliki je bil te dni voljen mestni odbor. Izvoljeni so vsi narodnjaki, med 12 ni ne enega nemškutarja. Slava Metličanom! Vi pa, Ljubljanci, posnemajte jih, kadar se vam bo zopet prilika dala! Ali vas ni sram, da vam moramo mala mesta za izgled postavljati?

— Iz občine muršenske, 4. avgusta se nam piše: Včeraj okoli tretje ure popoldne vnel se je ogenj na Moti, vasi četrte ure južno od Mure. V kratkem času pri precej jakem vetru iztočnjaku vpepelil je poslopja 9 gospodarjev; dvema od teh ostali ste gospodarski poslopji, a dvema stanovanji. Siromaki so tim večega milovanja vredni, ker jih obiskuje nesreča za nesrečo. Lani jim je malo da ne vse polje s pridelki bilo poškodovano od miši, letos jih je obiskal mraz, pozneje velika voda narasle Mure, a sedaj ogenj. Popoklo se je več ljudi in živine. Zapalili so trije otroci v parmi. Dvoje njih pobegne, a eno — triletno — pusté. Le-to postalo je tudi žrtva plemenu, ki je vse ogorelo in se speklo. Zaradi razsajajočega plamena ni se moglo dolgo do vode v studencih; pa še te je malo bilo, ter se je morala privažati iz Mure in iz mlake na cvenskem pašniku. Ljutomerski gasilci imeli so zopet priliko izkazati se hvalevredno. Žito, bivše v snopji, izgorelo je, se ve da, tudi vse. Trije sedanjih pogorelcev pogoreli so bili tudi pred 15 leti.

Drkanje s konji (Trappwettfahren) bode 12. septembra na radgonjski cesti v daljini 1 ure, in sicer od križa na lukavskem polju skozi Muršenice do globotkinega mosta kraj Ljutomera.

— Čudna bratovska ljubezen. Veliko pozornost vleče na-se dogodba, ki se je pripetila pred celjsko porotno sodnijo, kjer je bil nekdo po krivem k smrti obsojen. Neki Luka M. je bil namreč obtožen, da je svojega tovariša C. v hosti, ko sta drva sekala, zavratno umoril. Ker sta bila usmrteni in obtoženi sama na tistem mestu, ker je bilo dokazano, da je bilo med njima sovraštvo, in ker je tudi umorjeni pred svojo smrtjo sam rekel, „Luka me je“, je vse pričalo zoper obtoženca, porotniki so ga krivega spoznali umora, sodnija pa ga je obsodila k smrti. Ko zatoženec sliši, da je k smrti obsojen, se zgrudi na tla, tako da so ga morali iz sodnijske dvorane nesti. Pridši zopet k zavesti prosi, da bi prišel zagovornik k njemu; temu pové še le zdaj, da on ni morilec, ampak njegov brat, to vé vsa njegova rodovina. Ker pa bi on tako že zavoljo tatvine imel zaprt biti, je hotel še kazni, ki je šla bratu, na-se vzeti. Tako daleč pa vendar ne gre bratovska ljubezen, da bi za-nj se dal obesiti. — Zagovornik brž naznani vse to sodniji, preiskovalni sodnik se podá proti domu po brata, pa sreča ga že na pol poti gredočega k sodniji, kateri se je hotel sam izdati, ko je zvedel, da je brat k smrti obsojen. Preiskava se bo zdaj vnovič začela in sicer zoper pravega morilca.

— V sili je tudi Bismark klerikalec. Bismarkov list hoče boje, da naj papež izbóči napadnika Kullmanna. Papež pa tega nasveta ne bo mogel sprejeti, ker pruske postave larskega leta prepovedujejo čast jemati z izbóčevanjem.

— Nov federalističen list poljski nameravajo ustanoviti v Lvovu. Čakajo samo še na deželni zbor in na prihod vodjev federalistične stranke, posebno na kneza Čartorskega, ki je v Ostendi. Kot ustanovniki lista

se imenujejo knezje Jurij Čartoriski, Adam Sapieha in K. Sangusko, dalje grof Leček-Borkovsky, duhovnik Kačala (Rusin), dr. Smolka in Piščovski. Ker nekteri svetujejo, naj se kupi „Gazeta Narodova“, drugi hočejo popolnoma nov list, stvar ni še rešena.

Razpis učiteljskih služeb:

Na Kranjskem. Učiteljske službe na ljud. šolah v Podragi, na Planini (vipavski), v Vremu, v Trnu, v Postenji, v Colu in na Razdrtem z l. plačo 400 gld. se razpisujejo. Prošnje do konca avgusta pri c. k. šol. svetu v Postojni.

Na c. k. rudarski šoli v Idriji se razpisujejo za 1. okt. 1874 l. naslednje učiteljske službe: služba družega in tretjega učitelja z l. plačo 500 gld. in delavnostno doklado 100 gld.; služba četrtega in petega učitelja z l. pl. 450 gld. in del. doklado 90 gld.; služba prve učiteljice z l. plačo 500 gld. in del. doklado 100 gld.; služba druge učiteljice z l. pl. 450 gld. in del. doklado 90 gld.; služba tretje učiteljice z l. pl. 400 gld. in del. doklado 80 gld. — 8 temi službami je razun letne plače in delavnostnih doklad, ktere pa se vendar pokojnini ne prištevajo, 6 petletnih doklad, ki se vštevajo pokojnini, po 40 gld., ter učiteljem in učiteljicam od dne njihovega stalnega vmestjenja; učitelji in učiteljice so v X. službenem redu državnih uradnikov, vendar to ne daje pravice do drugih, kakor do imenovanih vžitkov. Drugi učitelj bo začasni vodja, dokler se šola popolnoma ne vredí, in bo imel del. doklade 150 gld., ktera se pokojnini ne prištevajo, in prosto stanovanje. Prosilci, oziroma učitelji in učiteljice, naj vložé svoje prošnje potom predpostavljanih šolskih oblastni v 4 tednih pri rudarskem ravnateljstvu; v svojih prošnjah naj dokažejo svojo učiteljsko sposobnost i. dr., prosilci za drugo službo, zmožnost za vodstvo šole, učiteljice pa, da znajo podučevati v rónih ženskih delih.

Eksekutivne dražbe.

11. avgusta. 3. Jož. Obrstar-jevo iz Javrice (1640 gl.) v Ribnici. — 2. Mar. Regnar-jevo (450 gl.) v Kočevji. — 1. Val. Vesel-ovo iz Retij (800 gl.) v Ribnici. — 1. Jož. Šprohar-jevo z Zarečja (1800 gl.) v Bistrici.

12. avgusta. Jan. Gregorič-ovo iz Družinske vasi (818 gl.) v Novomestu. — 3. Ant. Pokljukar-jevo iz Krnice (374 gl.) v Radolici. — 3. Mat. Žabkar-jevo iz Zaloze (795 gl.) v Krškem. — 3. Ant. Ravšelj-ovo iz Starega trga (805 gl.) v Ložu. — 1. Mart. Kikel-ovo (1315 gl.) v Ljubljani. — 1. Fr. Brodnik-ovo iz Straže (1405 gl.) v Krškem.

Denarstvene cene.

4. avgusta.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.55	70.65
5% renta v srebru	74.50	74.60
Srečke (lozi) 1854. l.	99.25	99.75
„ „ 1860. l. celi.	107.—	107.50
„ „ 1860. l. petinke	111.—	112.—
Premijski listi 1864. l.	134.—	134.50

Zemljiščine odveznice.

Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	78.—	78.50
Hrvaške in slavonske po 5%	79.—	78.—
Sedmogradske po 5%	75.25	75.75

Delnice (akcije).

Nacionalne banke	972	974
Unionske banke	122.75	123.—
Kreditne akcije	243.—	243.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	905.—	915.—
Anglo-avstr. banke	155.—	155.25

Srečke (lozi).

Kreditne	po 100 gld. a. v.	160.—	160.50
Tržaške	„ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„	„ 50 „ „	52.—	53.—
Budenske	„ 40 gld. a. v.	25.—	25.50
Salmove	„ 40 „ „	31.—	32.50
Palfi-jeve	„ 40 „ „	25.50	26.50
Clary-jeve	„ 40 „ „	28.50	29.50
St. Genois	„ 40 „ „	24.—	25.—
Windischgrätz-ove	„ 20 „ „	18.50	19.50
Waldstein-ove	„ 40 „ „	—	—

Srebro in zlato.

Ces. cekini	5.23	5.24
Napoleonsd'or	8.81	8.82
Srebro	103.50	103.75

Telegrafične denarne cene

7. avgusta.

Papirna renta 70.70. — Srebrna renta 74.50. — 1860letno državno posojilo 107.—. — Bankine akcije 973 — Kreditne akcije 241.75. — London 109.80. — Srebro 103.50. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.81.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k						
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Prosa
v Ljubljani	2.65	1.55	1.60	1.00	2.20	2.10	2.40
v Kranji	—	—	—	—	—	—	—
v Loki	2.90	1.95	—	—	2.40	2.50	2.90
v Novomestu	2.70	—	—	1.05	2.45	2.20	—
v Sodražici	3.20	—	2.00	—	2.40	—	2.35
v Mariboru	3.15	2.10	2.05	1.45	2.70	2.15	2.50
v Ptuj	2.50	2.00	1.60	1.50	2.35	1.80	—
v Celji	3.70	2.00	1.20	1.00	2.70	2.20	2.80
v Celovcu	3.70	2.34	—	1.75	2.65	2.40	—
v Trstu	3.60	1.90	—	—	2.40	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—
v Sisku	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	2.75	1.62	1.40	1.33	2.25	2.25	—
na Dunaju	3.25	2.35	1.40	1.53	2.10	—	—
v Peštu	3.13	—	—	1.41	2.04	—	—
v Pragi	3.85	2.75	—	1.94	—	—	—
v Građu	3.80	2.50	—	1.20	2.33	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptuj
Masla funt	0.50	0.44	—	0.50	0.44	—	—	—
Špeha „	0.44	0.44	—	—	0.44	0.31	0.44	0.38
Leče mernik	3.30	—	—	4.00	—	—	—	—
Krompirja „	1.50	—	—	—	1.20	1.15	1.00	—
Fižola „	3.25	—	—	—	2.90	—	—	—
Sena cent	1.00	1.10	1.40	1.00	0.80	1.70	1.00	1.50
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	—	—	—	—	—	—	—	—
Govedine funt	0.30	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletine „	0.31	0.30	—	—	—	0.28	0.28	0.26
Jaje za 10 kr.	7	7	—	5	6	—	—	—

V Trstu: Olje dalmatinsko po 30, najboljšo po 41—45 gld., sladkor 20—21 gld., kava Rio 45—60. Java po 64 gl., rajž 10—12 gld. cent. Petrolej 10—12 gold. cent.

Najlepši, najcenejši
iz železa vlti

spominjki
(monumenti),
rizi za altarje in veliki
križi za pokopališča,

izgotovi eni z najstanovitnejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najužiji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vlti podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u,
mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije
na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in
njegovi zalogi križev (auf der Schmelz) na-
sproti vhodu pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vltimi in pozlačenimi črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo.
(9—22)